

»Glem ikke, at 'Titanic' også blev ramt af et isbjerg fra Grønland«

Det er så dyrt og besværligt at udvinde råstoffer i Grønland, at det sjældent kan betale sig. Derfor er Donald Trumps interesse svær at forstå. Måske vil han bare vise muskler, siger geolog og grønlandsekspert Paul Bierman.

DIREKTE

CLAUS HECKING, DER SPIGEL

Den amerikanske præsident, Donald Trump, har talt om Grønland i årevis. Nu ønsker han tilsyneladende at indlemme Grønland i USA »på den ene eller den anden måde«, som han for nylig sagde i sin tale til kongressen. Hvorfor er Trump så forhippet på at få fat i Grønland?

»Det ved jeg ikke. Det er et mysterium for mig, hvad Trump vil med Grønland.

Måske er han interesseret i at udnytte øens naturressourcer?

»Jeg ved ikke, om Trump har tænkt den idé igennem. Grønland har fascineret mennesker i århundreder. Det er et gådefuldt sted. Og forekomsten af mineraler og råstoffer under og ved siden af Grønlands is er blevet en del af myten. Der er i årtier blevet talt meget om udvinding af Grønlands råstoffer. Men ofte er det rene luftkasteller. De fleste ideer er aldrig blevet til noget.

Hvor mange miner er i drift deroppe?

»Lige nu er der to aktive miner i Grønland. Adskillige andre er blevet lukket, og en række projekter er aldrig blevet ført ud i livet. I mange tilfælde har grunden ikke været, at selskaber havde forbud mod at åbne miner. De har faktisk haft utallige muligheder for at udnytte Grønlands naturressourcer, men de har som regel valgt at droppe det, da det gik op for dem, at det ikke ville være investeringen værd.

Hvorfor ikke?

»I modsætning til, hvad folk siger, er Grønland ikke unikt, hvad angår mineralressourcer. Geologien ligner den, der findes i arktisk Canada og andre dele af Nordamerika. Man kan finde masser af mineraler i Grønland, men kun få af forekomsterne er exceptionelle. Og hvis der er noget særligt, findes det sjældent i høje koncentrationer og samtidig på tilgængelige steder.

For hvert ton råstof, der udvindes, skal der altså fjernes en

masse andet materiale? Og det kræver så stor en indsats, at det ikke kan betale sig?

»Netop. Det er ekstremt dyrt, kompliceret og tidskrævende at udvinde, transportere og forarbejde råstoffer i Grønland. Forholdene er ekstreme. For det første skal arbejderne om vinteren løse deres opgaver i månedsvis uden dagslys og under arktiske vejrforhold med temperaturer ned til 40 minusgrader og frossen jord. For det andet findes forekomsterne ofte hundreder af kilometer fra bebodde steder og transportmuligheder. For man kan udvinde råstoffer, skal man anlægge kostbar infrastruktur og etablere forsynings- og logistikkedder. I store dele af Grønland er der hverken veje eller større havne, og når der er tæt tåge i dagvis, kan ikke engang en helikopter lande. Endelig skal man have et stort antal højt specialiserede arbejdere.

Og Grønland har færre end 60.000 indbyggere...

»Hvilket betyder, at det er svært at finde specialuddannede arbejdere. Selskaberne er nødt til at bruge mange penge på at hente specialister fra Europa, USA eller Asien til at oplære den lokale arbejdskraft. Dertil kommer, at klimaforandringer vil gøre minedrift endnu mere besværligt.

Hvordan kan det være? Det er da ellers en udbredt antagelse, at den smeltende is vil gøre det nemmere at få adgang til råstofferne.

»Hvis man bygger oven på permafrost, som findes overalt i Grønland, får man et problem, så snart den tør - uanset om det er bygninger, veje eller jernbanespor. Jorden vil bogstaveligt talt smelte under fødderne på én.

Det problem har Thulebasen haft i årtier. Bygninger synker, og landingsbanen slår revner.

»Dertil kommer, at optøningen og vigende gletsjere kan føre til enorme stenskred eller det, der er værre. Det så man i september 2023, da en bjergside i Dicksons Fjord i det

SAGEN KORT

Hvad vil Trump med Grønland?

Hvem? Paul Bierman, geolog og klimaforsker med speciale i Arktis. Professor ved University of Vermont. Har forsket i Grønlands geologi og ændringer i iskappen.

Hvad? USA's præsident, Donald Trump, ønsker at overtage Grønland.

Hvorfor? Men hvad vil Trump egentlig med Grønland?

nordvestlige Grønland kollapsede og udløste en tsunami, der var omkring 200 meter høj og skyllede frem og tilbage i fjorden i dagevis. Området er heldigvis isoleret, og der var ingen mennesker på det tidspunkt. Men hvis sådan en monsterbølge opstod tæt på en olieplatform, en mine eller indkvartering til arbejdere, kunne det føre til en katastrofe. Endelig kan klimaforandringer gøre Grønlands havne ubrugelige.

Hvordan det?

»I takt med at den grønlandske iskappe smelter, mindskes den vægt, der presser landmassen under og ved siden af isen ned. Og så vil jorden hæve sig, og det samme vil havneområderne.

Samtidig stiger vandstanden i verdenshavene, fordi den grønlandske iskappe smelter.

»Det anslås, at den grønlandske kyst kan hæve sig med 1,8 meter per århundrede - det er fire gange så hurtigt som den nuværende stigning i havenes vandstand.

Trump er tydeligvis interesseret i sjældne jordarter, der også er i fokus i hans krav til Ukraine. Hvorfor er sjældne jordarter så vigtige for ham?

»Jeg forstår ikke, hvad Trump af alle mennesker vil med sjældne jordarter. En af de vigtigste anvendelser for dem er i konstruktionen af elbiler og vindmøller. Men Trump er tydeligvis ikke interesseret i hverken elbiler eller vindmøller.

Ville det være nemmere at udvinde den slags råstoffer i Ukraine?

»Også i Ukraine er mange forekomster af sjældne jordarter udviklede, og det ville tage år, før man kunne begynde at udvinde dem. Men det ville være meget nemmere end i det kolde og isolerede Arktis.

Kan forekomsterne af olie og gas ud for Grønlands kyst være interessante for Trump?

Grønland er ikke interessant i forhold til udvinding af hverken sjældne jordarter eller olie og gas. Grønlands største værdi er som isreservoir, mener geolog Paul Bierman. Foto: Quincy Massey Bierman

»Nogle undersøgelser viser, at der er et vist potentiale for olie og gas. Men også her vil omkostningerne ved udvinding sandsynligvis blive ekstremt høje. Derudover stiger risikoen for at kollidere med isbjerge i takt med klimaforandringerne, når iskappen bliver mindre. Glem ikke, at 'Titanic' også blev ramt af et isbjerg fra Grønland. Og frem for alt har grønlanderne forbudt borer og ud for deres kyster.

Under den kolde krig havde USA baser i Grønland på grund af nærheden til Sovjetunionen. Tror du, at øens strategiske betydning er grunden til Trumps interesse i Grønland?

»Det tror jeg ikke. USA havde engang næsten et dusin militærbase i Grønland. De er alle blevet forladt, bortset fra den i Qaanaaq (kendt som Thulebasen, red). Hvis man mener, at stedet er strategisk vigtigt, kan man øge den militære tilstedeværelse igen. Men det er mit indtryk, at Trump først og fremmest er interesseret i at vise muskler. Han anerkender ikke den sande og enorme værdi, som Grønland har for menneskeheden.

Og det er?

»Grønlands største værdi er som isreservoir: Et frossent skjold, der nogle gange er mere end tre kilometer tykt. Hvis den is smelter, vil vandstanden i verdenshavene stige med yderligere syv meter. Kystbyer verden over - Miami, Shanghai, Hamburg - ville blive oversvømmet. Millioner, måske hundreder af millioner af mennesker ville blive drevet på flugt, og omkostningerne ville beløbe sig til tusinder af milliarder dollars. Vi bør beskytte Grønland og dets is i stedet for at udnytte det.

Oversættelse: Tonny Pedersen

En af verdens mest kendte og respekterede dokumentaristfotografer, brasilianske Sebastião Salgado, døde i sidste uge 81 år gammel. I forbindelse med omtalen af hans død dukkede der et uventet billede op fra en verdensbegivenhed.

Fotografiet er ikke taget af Salgado. Det bemærkelsesværdige er, at han står i baggrunden, midt i billedet, i gang med at udføre sin metier - at fotografere. Datoen er 30. marts 1981, og Salgado (i gråt jakkesæt) er på arbejde for The New York Times, da USA's præsident Ronald Reagan bliver udsat for et attentatforsøg uden for Washington Hilton Hotel i Washington, DC.

Attentatmanden var John Hinckley Jr., som ønskede at gøre indtryk på skuespilleren Jodie Foster, der var blevet en besættelse for ham, efter at han havde set Martin Scorseses film 'Taxi Driver'. Reagan overlevede og endte med at få en naturlig død. Det samme gjorde Salgado.

christian.ilsoe@pol.dk

Foto: The Ronald Reagan Presidential Library and Museum/AFP/Ritzau Scanpix